

МОЗ України
НУОЗ України імені П. Л. Шупика

ВИСНОВОК
про наукову новизну,
теоретичне і практичне
значення докторської
дисертації Брич В.В.

ЗАТВЕРДЖУЮ

В. о. ректора чл.-кор. НАМН України,
професор *Шупик* О. К. Толстанов

» *січня 2023 року*

Витяг з протоколу
19.01.2023 № 1
м. Київ

фахового семінару на кафедрі управління охороною здоров'я та публічного адміністрування Національного університету охорони здоров'я України імені П.Л. Шупика, проведеного відповідно до рішення вченої ради НУОЗ України імені П. Л. Шупика від 21.12.2022 (протокол № 10)

Голова – д. мед. н. професор Голубчиков М. В., в.о. завідувача кафедри управління охороною здоров'я та публічного адміністрування.

Секретар – д. мед. н. професор Горачук В. В., професор кафедри управління охороною здоров'я та публічного адміністрування.

Присутні: чл.-кор. НАМН України професор Толстанов О. К., д. мед. н. професор Бугро В. І., д. мед. н. професор Гойда Н. Г., д. мед. н. професор Михальчук В. М., д. мед. н. професор Моїсеєнко Р. О., д. мед. н. доцент Процюк О. В.

Всього:

докторів наук – 8

У тому числі зі спеціальності дисертації, яку обговорювали:

докторів наук – 8

Порядок денний:

Попередня експертиза докторської дисертації доцента кафедри наук про здоров'я ДВНЗ «Ужгородський національний університет» Брич Валерії Володимирівни на тему: «Медико-соціальне обґрунтування системи реабілітаційної допомоги дорослому населенню з наслідками травм і хворобами кістково-м'язової системи на регіональному рівні» за спеціальністю 222 «Медицина» (наукова спеціальність 14.02.03 «Соціальна медицина»).

СЛУХАЛИ:

Доповідь здобувача наукового ступеня доктора медичних наук Брич Валерії Володимирівни на тему: «Медико-соціальне обґрунтування системи реабілітаційної допомоги дорослому населенню з наслідками травм і хворобами кістково-м'язової системи на регіональному рівні» з викладенням основних положень дисертації.

Після доповіді були поставлені такі запитання (5):

Д. мед. н. професор Моїсеєнко Р. О.:

1. В актуальності Ви згадали про МКФ – Міжнародну класифікацію функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я – проте надалі інформація про неї не прослідковується. У якому документі задекларовано використання МКФ і чи передбачено її використання у запропонованій Вами моделі?

Відповідь:

Шановна Раїсо Олександрівно! У Законі України «Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я» чітко регламентовано надання реабілітаційної допомоги з використанням МКФ. Проте у всій країні прослідковуються проблеми переходу від МКХ-10 до МКФ при наданні реабілітаційної допомоги – попри регулярне проведення семінарів для лікарів всіх спеціальностей та фахівців з реабілітації все ще залишається їх неготовність, зокрема психологічна, до нововведень. У запропонованій моделі передбачено вдосконалення освітнього забезпечення блоку наукового регулювання, де на до- та післядипломному рівнях освіти до проблемних питань, які слід посилити, можливе внесення тематики використання МКФ.

Д. мед. н. професор Голубчиков М. В.:

2. Проблема надання реабілітаційної допомоги, яка досліджувалася Вами, дуже складна, не вирішувалася роками і набуває особливої значимості через воєнні події, що відбуваються в Україні. Як Ваша робота корелює з наслідками воєнних подій?

Відповідь:

Шановний Михайле Васильовичу! Безумовно потреба надання реабілітаційної допомоги надалі тільки посилюватиметься через збільшення травмованих осіб внаслідок воєнних дій. Але після отримання медичної та реабілітаційної допомоги в гострому періоді більшість з них повертатимуться до місця проживання, де потребуватимуть реабілітаційної допомоги і в післягострому та довготривалому періодах. Саме тому запропоновані моделі надання реабілітаційної допомоги на регіональному рівні, зокрема в умовах первинної медичної допомоги та на рівні територіальної громади, допоможуть вирішити цю проблему та покращити якість життя людей, які постраждали внаслідок воєнних дій.

Чл.-кор. НАМН України професор Толстанов О.К.:

3. Ви вказали серед проблем надання реабілітаційної допомоги в умовах первинної медичної допомоги і відсутність структурних підрозділів з реабілітації у центрах первинної медико-санітарної допомоги. Проте, як президент ГО «Українська асоціація сімейної медицини», я не бачу можливості ввести у структуру центрів первинної медико-санітарної допомоги ще додаткові підрозділи поза межами основних функцій сімейної медицини. Як Ви бачите реальну інтеграцію реабілітаційної допомоги у первинну медичну допомогу?

Відповідь:

Шановний Олександр Костянтиновичу! Запропонована модель передбачає сумісне надання медичної та реабілітаційної допомоги населенню з наслідками травм і хворобами кістково-м'язової системи в умовах первинної медичної допомоги лікарями загальної практики-сімейними лікарями та фахівцями з реабілітації. Проте структурні елементи у вигляді реабілітаційних кабінетів можуть бути створені за рішенням органів місцевого самоврядування як самостійні елементи на базі центрів первинної медико-санітарної допомоги, так і в їх структурі. Це дозволить забезпечити комплексне надання медичної та реабілітаційної допомоги належної якості за місцем проживання пацієнтів у довготривалому реабілітаційному періоді, налагодження тісної взаємодії між вказаними надавачами послуг з метою зменшення випадків та тривалості втрати працездатності серед населення.

Д. мед. н. професор Михальчук В.М.:

4. Чи передбачає запропонована Вами модель надання реабілітаційної допомоги дорослим особам з наслідками травм і хворобами кістково-м'язової системи шляхом телереабілітації?

Відповідь:

Шановний Василю Миколайовичу! Модель забезпечення профілактики наслідків травм і хвороб кістково-м'язової системи на рівні територіальної громади передбачає послуги телереабілітації, які надаватимуть члени мультидисциплінарної реабілітаційної команди спеціалізованої медичної допомоги з безпосереднім виконанням пацієнтами за місцем проживання. Реалізація цього чітко розподілена за виконавцями на рівні громади: фахівці з громадського здоров'я забезпечують створення комунікаційних механізмів та технічної можливості проведення сеансів телереабілітації; фахівці з реабілітації, зокрема фізичний терапевт – безпосередній супровід сеансів телереабілітації та контроль за станом пацієнта. Це дозволить забезпечити безперервність реабілітаційного процесу та якісне виконання реабілітаційних заходів пацієнтами під контролем кваліфікованого фахівця.

Д. мед. н. професор Горачук В. В.:

5. Як можна використати створений координаційний навчальний кабінет реабілітаційної допомоги при ураженнях опорно-рухового апарату на базі КНП «Закарпатський обласний центр громадського здоров'я» для набуття лікарями та фахівцями з реабілітації компетентностей з реабілітаційної допомоги при інших патологіях?

Відповідь:

Шановна Вікторіє Валентинівно! Створення вказаного координаційного навчального кабінету було ініційовано за результатами проведеного дослідження та відповідно до вимог наявного у 2022 році пакету Національної служби здоров'я України (НСЗУ) «Медична реабілітація дорослих та дітей до трьох років при ураженнях опорно-рухового апарату». Проте в кінці 2022 року НСЗУ було анонсовано зміни, які передбачали заміну кількох реабілітаційних пакетів при окремих патологіях на два пакети реабілітаційної допомоги в стаціонарних та амбулаторних умовах. Отже, враховуючи зміни, вже розпочато дооблаштування створеного кабінету для забезпечення можливості одночасного контрактування за новим пакетом реабілітаційної допомоги в амбулаторних умовах та можливого проведення навчання при інших патологіях.

ВИСТУПИЛИ:

Рецензенти:

1. **Д. мед. н. професор Гойда Н. Г.** надала позитивну оцінку дисертації Брич Валерії Володимирівни на тему: «Медико-соціальне обґрунтування системи реабілітаційної допомоги дорослому населенню з наслідками травм і хворобами кістково-м'язової системи на регіональному рівні» з такими зауваженнями та запитаннями:

Принципових зауважень до проведення та оформлення дисертаційної роботи немає, у тексті зустрічались поодинокі орфографічні та стилістичні помилки, які в процесі рецензування виправлені автором роботи.

Запитання:

1. Чим ви можете пояснити велику кількість пропозицій закладів вищої освіти щодо підготовки фахівців за спеціальністю 227 «Фізична терапія, ерготерапія» та водночас реальну відсутність фахівців в закладах охорони здоров'я?

2. Чому, на Вашу думку, при проведенні експертної оцінки запропонованої вами моделі найменшу кількість балів набрав елемент «Залучення в організацію надання реабілітаційної допомоги на рівні територіальних громад фахівців з громадського здоров'я»?

Відповіді:

Шановна Ніно Григорівно! Дякую Вам за згоду на рецензування роботи та позитивну оцінку. Дозвольте відповісти на запитання.

1. Виявлену невідповідність між великою кількістю пропозицій щодо підготовки фахівців з фізичної терапії та їх відсутністю у закладах охорони здоров'я на кінець 2020 року можна пояснити неготовністю керівників закладів охорони здоров'я до змін у штатному розписі шляхом внесення нових посад фахівців, яких тільки у 2019 році наказом МОЗ України додано до Переліку посад професіоналів у галузі охорони здоров'я. Це пов'язано, найімовірніше, з неперіоритетністю реабілітаційного напрямку в закладах охорони здоров'я. Проте ситуація змінилася після появи вимог НСЗУ щодо кадрового забезпечення реалізації пакетів з медичної реабілітації, де зазначалося про обов'язкову наявність фізичних терапевтів, ерготерапевтів та їх асистентів щонайменше по дві особи. Водночас деякі фахівці вже працювали самостійно як приватні підприємці, адже зважали на те, що не потребують ліцензування і не готові до низької оплати праці, пропонованої керівниками закладів охорони здоров'я.

2. Найменша кількість балів за елемент системи «Залучення в організацію надання реабілітаційної допомоги на рівні територіальних громад фахівців з громадського здоров'я», ймовірно, пов'язана з невизначеністю місця таких фахівців у наявній системі охорони здоров'я. Спеціальність з'явилася зовсім недавно, до переліку посад професіоналів з вищою немедичною освітою внесена тільки у березні 2021 року, закон про громадське здоров'я не розкриває можливе функціональне призначення таких фахівців на рівні громад, а тому керівники закладів охорони здоров'я, залучені до експертної оцінки, ймовірно, ще не бачать потенційної можливості використати таких фахівців у забезпеченні організаційних аспектів збереження здоров'я населення громад.

Висновок рецензента:

Дисертація Брич Валерії Володимирівни на тему «Медико-соціальне обґрунтування системи реабілітаційної допомоги дорослому населенню з наслідками травм і хворобами кістково-м'язової системи на регіональному рівні» на здобуття наукового ступеня доктора медичних наук за спеціальністю 222 Медицина (наукова спеціальність «Соціальна медицина») відповідає паспорту наукової спеціальності «Соціальна медицина», принципам академічної доброчесності, вимогам пп. 7-9 Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук, затвердженого постановою КМУ 17 листопада 2021 р. № 1197, та вимогам до оформлення дисертації, затвердженими наказом МОН України від 12.01.2017 № 40, і може бути представлена до захисту в спеціалізованій вченій раді відповідного профілю.

2. Д. мед. н. доцент Процюк О. В. надала позитивну оцінку дисертації Брич Валерії Володимирівни на тему: «Медико-соціальне обґрунтування системи реабілітаційної допомоги дорослому населенню з наслідками травм і хворобами кістково-м'язової системи на регіональному рівні» з такими зауваженнями та запитаннями:

Принципових зауважень немає. Серед незначних недоліків слід відмітити

окремі граматичні та стилістичні помилки. У процесі рецензування всі недоліки та зауваження виправлені автором роботи.

В плані дискусії та уточнення окремих положень, висунутих автором, виникли **запитання:**

1. Скажіть, будь ласка, як, на Вашу думку, впливають та впливатимуть надалі військові події в Україні на становлення системи реабілітаційної допомоги в Закарпатській області?

2. Як на Вашу думку скоротити розрив між реальною підготовкою фахівців в сфері реабілітації та відповідними пропозиціями закладів вищої освіти?

Відповіді:

Шановна Ольго Вікторівно! Дякую Вам за рецензування, можливість виправити недоліки та позитивну оцінку роботи. Дозвольте відповісти на запитання:

1. Безумовно, воєнні дії вже мають неабиякий вплив на формування реабілітаційної допомоги в Закарпатській області, перш за все, внаслідок збільшення потреби у реабілітаційних послугах через зростання рівня травм військовослужбовців та переміщення великої кількості осіб з тимчасово окупованих територій у наш регіон, який поки вважається найбільш безпечним в країні. Зрозуміло, що вказана потреба і надалі збільшуватиметься та вимагатиме більш активних дій з боку керівництва області та окремих закладів охорони здоров'я. У жовтні 2022 року Закарпатська обласна рада анонсувала створення багатовекторного сучасного реабілітаційного центру для осіб, які брали участь в бойових діях, членів їх сімей та загалом для надання оздоровчої, медичної, психологічної і моральної допомоги населенню області. Проте один заклад навряд зможе покрити зазначену потребу в реабілітаційних послугах для всіх жителів регіону, особливо в довготривалому реабілітаційному періоді за місцем проживання. Тому впровадження запропонованої системи та її моделей є ще більш актуальним.

2. Насправді в процесі проведення дисертаційної роботи вже розпочались активні зміни, які дозволили наблизити реальну підготовку фахівців з реабілітації до потреб системи охорони здоров'я: усунуто заочну форму навчання, сформульовано відповідно до кваліфікаційних вимог компетентності та програмні результати освітніх програм. Проте одним з найбільш ефективних заходів може стати якраз можливість працевлаштування фахівців з реабілітації в умовах первинної медичної допомоги чи створених за ініціативи територіальних громад реабілітаційних кабінетах, що дозволить наблизити до населення реабілітаційну допомогу належної якості.

Висновок рецензента:

Враховуючи все вище викладене, вважаю дисертацію Брич Валерії Володимирівни на тему «Медико-соціальне обґрунтування системи реабілітаційної допомоги дорослому населенню з наслідками травм і хворобами

кістково-м'язової системи на регіональному рівні» на здобуття наукового ступеня доктора медичних наук такою, що повністю відповідає паспорту наукової спеціальності «Соціальна медицина», принципам академічної доброчесності, вимогам пп. 7-9 Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук, затвердженого постановою КМУ 17 листопада 2021 р. № 1197, та вимогам до оформлення дисертації, затвердженими наказом МОН України від 12.01.2017 № 40, і може бути представлена до захисту в спеціалізованій вченій раді відповідного профілю.

3. Д. мед. н. професор Бугро В. І. надав позитивну оцінку дисертації Брич Валерії Володимирівни на тему: «Медико-соціальне обґрунтування системи реабілітаційної допомоги дорослому населенню з наслідками травм і хворобами кістково-м'язової системи на регіональному рівні» з такими зауваженнями та запитаннями:

Зауваження:

- пілотне соціологічне дослідження, представлене в розділі 5, охоплювало малу кількість респондентів, фізичних терапевтів/реабілітологів, які займалися практичною діяльністю;

- поодинокі стилістичні та граматичні помилки.

Автор пояснила кількість респондентів пілотного дослідження малою чисельністю генеральної сукупності в Закарпатській області на момент опитування. Інші висловлені в ході рецензування зауваження не впливають на загальне позитивне враження від роботи.

Запитання:

1. Скажіть, будь ласка, чому, на Вашу думку, в регіоні дослідження, Закарпатській області, були визначені такі нерівності та закономірності у поширенні травматизму за окремими адміністративними територіями?

2. Чому при розробці моделі Ви зосередили переважно свою увагу на забезпеченні пацієнтів реабілітаційною допомогою в умовах первинної медичної допомоги та на рівні територіальних громад?

Відповіді:

Шановний Валерію Івановичу! Дякую за проведене рецензування, надані зауваження та позитивну оцінку дисертації. Дозвольте відповісти на запитання.

1. Визначені нерівності та закономірності у поширенні травматизму за окремими адміністративними територіями в Закарпатській області стали неочікуваними результатами дослідження і ще раз підтвердили необхідність використання різних методик аналізу для розуміння проблеми. Проте одержані результати слід, ймовірно, пов'язувати з більшими рівнями дорожньо-транспортного та вуличного видів травматизму через ландшафтні особливості та недостатній рівень розвитку інфраструктури в більш віддалених від обласного центру гірських районах. Водночас відсутність там робочих місць та зайнятості населення часто призводить до надмірного вживання алкоголю, що

може стати причиною також побутового та вказаних видів травматизму. Загалом одержані результати потребують окремого дослідження саме детермінантів виникнення травматизму залежно від місця та умов проживання.

2. Організація реабілітаційної допомоги на спеціалізованому рівні медичної допомоги досить чітко регламентована законом України «Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я» та наступними нормативними документами, натомість на первинному рівні та на рівні громади цьому питанню не виділено достатньо уваги. До того ж порядком надання первинної медичної допомоги відповідно до наказу МОЗ від 18.03.2018 року № 504 надання реабілітаційних послуг лікарями ПМД обмежено суто призначенням технічних засобів реабілітації та скеруванням на отримання реабілітаційної допомоги у заклади спеціалізованої медичної допомоги. Водночас рекомендації ВООЗ вказують на необхідність наближення реабілітаційних послуг до місця проживання осіб, які їх потребують, особливо в довготривалому періоді. Враховуючи інфраструктурний етап реформування охорони здоров'я та географічні особливості окремих регіонів, зокрема Закарпатської області, проблема забезпечення пацієнтів з наслідками травм та хворобами кістково-м'язової системи реабілітаційною допомогою за місцем проживання тільки посилиться.

Висновок рецензента:

Дисертація Брич Валерії Володимирівни на тему «Медико-соціальне обґрунтування системи реабілітаційної допомоги дорослому населенню з наслідками травм і хворобами кістково-м'язової системи на регіональному рівні» на здобуття наукового ступеня доктора медичних наук за спеціальністю 222 Медицина (наукова спеціальність «Соціальна медицина») повністю відповідає паспорту наукової спеціальності «Соціальна медицина», принципам академічної доброчесності, вимогам пп. 7-9 Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук, затвердженого постановою КМУ 17 листопада 2021 р. № 1197, та вимогам до оформлення дисертації, затвердженими наказом МОН України від 12.01.2017 № 40, і може бути представлена до захисту в спеціалізованій вченій раді відповідного профілю.

В обговоренні дисертації взяли участь:

чл.-кор. НАМН України професор Толстанов О. К.,
д. мед. н. професор Голубчиков М. В.,
д. мед. н. професор Горачук В. В.,
д. мед. н. професор Михальчук В. М.,
д. мед. н. професор Моїсеєнко Р. О.

які відмітили позитивні людські та високі професійні якості здобувача, значний досвід Брич В.В. у практичній діяльності, актуальність теми дисертаційного дослідження, наголосили на науковій та практичній цінності роботи, отриманих результатів і висновків та рекомендували після виправлення несуттєвих зауважень щодо оформлення результатів дослідження подати дисертаційну роботу Брич Валерії Володимирівни на тему «Медико-соціальне

обґрунтування системи реабілітаційної допомоги дорослому населенню з наслідками травм і хворобами кістково-м'язової системи на регіональному рівні» до офіційного захисту у спеціалізованій вченій раді відповідного профілю.

На підставі доповіді здобувача, відповідей на запитання учасників фахового семінару, виступів рецензентів та їх позитивних висновків, наукової дискусії та обговорення дисертації учасниками фахового семінару спільне засідання дійшло до висновку:

ВИСНОВОК

щодо дисертації Брич Валерії Володимирівни на тему «Медико-соціальне обґрунтування системи реабілітаційної допомоги дорослому населенню з наслідками травм і хворобами кістково-м'язової системи на регіональному рівні» на здобуття наукового ступеня доктора медичних наук за спеціальністю 14.02.03 – «Соціальна медицина»:

1. Характеристика особистості здобувача

Брич Валерія Володимирівна, народилась 31 березня 1979 року у м. Хусті Закарпатської області. У 2002 році закінчила з відзнакою Ужгородський національний університет за спеціальністю «Лікувальна справа». У 2002-2003 рр. навчалась в інтернатурі за спеціальністю «Дерматовенерологія» у Львівському медичному університеті. Після закінчення інтернатури працювала лікарем-дерматовенерологом, а з 2005 року – лікарем-методистом Центру з профілактики та боротьби із СНІДом у м. Ужгороді. У жовтні 2010 року призначена завідувачем відділу профілактичної, організаційно-методичної роботи та епідмоніторингу Центру з профілактики та боротьби із СНІДом. З вересня 2008 року працювала асистентом кафедри громадського здоров'я ДВНЗ «Ужгородський національний університет» за сумісництвом.

У лютому 2011 року захистила кандидатську дисертацію на тему «Медико-соціальне обґрунтування моделі первинної профілактики ВІЛ-інфекції/СНІДу серед окремих національних меншин» у НМАПО імені П.Л.Шупика.

З вересня 2017 року розпочала роботу доцентом кафедри основ здоров'я, а з вересня 2019 року – кафедри наук про здоров'я ДВНЗ «Ужгородський національний університет». Продовжила роботу завідувачем відділу у Центрі з профілактики та боротьби із СНІДом, а з 2020 року – завідувачем відділу профілактичної та організаційно-методичної роботи у КНП «Закарпатський обласний центр громадського здоров'я» за сумісництвом. Поеднує наукову, педагогічну та організаційну роботу. Лікар вищої кваліфікаційної категорії за фахом «Організація та управління охороною здоров'я». У 2021-2022 роках здобула спеціальність «Фізична та реабілітаційна медицина».

Докторська дисертація виконувалась на базі кафедри наук про здоров'я ДВНЗ «Ужгородський національний університет», м. Ужгород.

За темою дисертації опубліковано 44 наукові роботи, з яких 18 статей у вітчизняних наукових фахових виданнях України, 4 статті у виданнях, віднесених до наукометричних баз (3 – Scopus; 1 – Web of Science), стаття в іноземному журналі, розділ монографії; 17 тез конференцій та 3 методичні рекомендації.

Таким чином, науковий та професійний рівень здобувача дає підставу рекомендувати докторську дисертацію Брич В.В. до офіційного захисту.

2. Затвердження теми дисертації.

Тема дисертації Брич Валерії Володимирівни «Медико-соціальне обґрунтування системи реабілітаційної допомоги дорослому населенню з наслідками травм і хворобами кістково-м'язової системи на регіональному рівні» затверджена на засіданні вченої ради НУОЗ імені П.Л. Шупика (протокол № 10 від 21.12.2022 р.).

3. Актуальність теми дисертації

Хронічні неінфекційні захворювання, старіння населення та травматизм стали справжнім викликом для сучасних світових систем охорони. За даними ВООЗ, до 2050 року частка осіб у віці понад 60 років збільшиться удвічі, що обумовить зростання потреб населення в медичній та реабілітаційній допомозі при найбільш пов'язаних з віком хворобах, зокрема, кістково-м'язової системи. Водночас за оцінками дослідження Global Burden of Disease Study (2019) у 2019 році реабілітації потребували понад 1600 мільйонів осіб віком 15–64 роки, з яких дві третини були з ураженнями кістково-м'язової системи. В Україні актуальність цієї проблеми значно посилюється зростанням числа травм внаслідок воєнних подій.

Реабілітація в розвинених системах охорони здоров'я є невід'ємною частиною загального охоплення медичними послугами, яка дозволяє досягти найкращих результатів лікування, скоротити терміни перебування в стаціонарі, попередити повторну госпіталізацію й знизити ризики виникнення ускладнень та обмежень життєдіяльності. В Україні попри реалізацію ряду заходів з метою зміцнення реабілітаційної складової системи охорони здоров'я доступ пацієнтів до реабілітаційних послуг, підготовка фахівців в сфері реабілітації, спектр реабілітаційних технологій та їх інтеграція в інші види медичної допомоги потребують подальшого вдосконалення.

Актуальність роботи обумовлена недостатністю комплексних науково обґрунтованих досліджень з питань зміцнення та удосконалення організації реабілітаційної допомоги населенню при наслідках травм і хворобах кістково-м'язової системи в Україні та значною мірою посилюється необхідністю укріплення реабілітаційного компоненту системи охорони здоров'я на різних рівнях надання медичної допомоги відповідно до рекомендацій ВООЗ.

4. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертація є самостійним дослідженням автора, яке відповідає темі науково-дослідної роботи кафедри наук про здоров'я ДВНЗ «Ужгородський

національний університет» «Медико-демографічна та санітарно-епідеміологічна ситуація в Закарпатській області як чинник формування регіональної системи громадського здоров'я» (№ державної реєстрації 0121U109777, термін виконання – 2021-2025 рр.).

5. Наукові положення, розроблені особисто здобувачем, та їх новизна

Вперше в Україні здійснено медико-соціальне обґрунтування моделі системи реабілітаційної допомоги дорослому населенню з наслідками травм і хворобами кістково-м'язової системи на регіональному рівні з урахуванням міжнародного та вітчизняного досвіду й результатів власного дослідження, інноваційними елементами якої стали: інтеграція реабілітації в первинну медичну допомогу шляхом створення на базі центрів первинної медико-санітарної допомоги реабілітаційних кабінетів, укомплектованих фахівцями з реабілітації; залучення фахівців з реабілітації та фахівців громадського здоров'я до реабілітації на рівні територіальних громад; регіональна інформаційно-комунікаційна мережа реабілітаційної допомоги; віртуальні професійні спільноти фахівців з реабілітації.

Визначено проблеми на рівні первинної медичної допомоги в процесі забезпечення реабілітаційною допомогою пацієнтів з наслідками травм і хворобами кістково-м'язової системи: відсутність структурних підрозділів, спеціалістів та фахівців з реабілітації; низький рівень залученості до обговорення реабілітаційного плану пацієнтів на етапі виписки із стаціонару, що обумовлює порушення послідовності та безперервності реабілітації осіб із вказаними захворюваннями; недостатній рівень освітньо-інформаційної діяльності серед пацієнтів та їхніх родичів з метою вироблення прихильності до реабілітації. Здобувачем встановлено предиктори прихильності пацієнтів з травмами опорно-рухового апарату до реабілітаційної допомоги: високі рівні розуміння важливості реабілітації та готовності до виконання реабілітаційних заходів; визначено можливості використання інформаційно-комунікаційних технологій у практичній діяльності фахівців з реабілітації: високий рівень їх готовності до використання у реабілітації пацієнтів та середній рівень готовності долучатись до розробки реабілітаційних онлайн-програм, їх методичного забезпечення, сайтів та сервісів сучасних інформаційних технологій.

Здобувачем удосконалено інформаційно-комунікаційне та освітнє забезпечення системи надання реабілітаційної допомоги, що дозволяє налагодити функціональну організацію та взаємодію елементів системи надання реабілітаційної допомоги дорослому населенню з наслідками травм і хворобами кістково-м'язової системи з наступним їх інтегруванням у всі рівні медичної допомоги регіону.

За участі здобувача набули подальшого розвитку науково-методичні підходи до дослідження регіональних особливостей травматизму, захворюваності та поширеності, первинного виходу на інвалідність внаслідок хвороб кістково-м'язової системи серед дорослого населення; організації

реабілітаційної допомоги на регіональному рівні; змістового та методологічного наповнення освітніх програм та освітніх компонентів у закладах вищої освіти з питань організації надання реабілітаційної допомоги дорослому населенню з наслідками травм і хворобами кістково-м'язової системи.

6. Теоретичне та практичне значення результатів дослідження. Використання результатів роботи.

Теоретичне значення дисертаційної роботи полягає в доповненні теорії соціальної медицини в частині управління охороною здоров'я, зокрема організації надання реабілітаційної допомоги населенню з наслідками травм і хворобами кістково-м'язової системи на регіональному рівні.

Практичне значення дисертаційного дослідження полягає в тому, що його результати стали підставою для розробки функціонально-організаційних моделей надання реабілітаційної допомоги дорослому населенню з наслідками травм і хворобами кістково-м'язової системи в умовах первинної медичної допомоги та на рівні об'єднаних територіальних громад. За результатами дослідження розроблено та впроваджено регіональну інформаційно-комунікаційну мережу реабілітаційної допомоги з онлайн-інструментом, доступну для використання в регіоні, створено регіональний координаційний навчальний кабінет реабілітаційної допомоги при ураженнях опорно-рухового апарату на базі КНП «Закарпатський обласний центр громадського здоров'я» ЗОР, сформовано віртуальну професійну спільноту фахівців з реабілітації. Затверджені рішенням проблемної комісії МОЗ України та НАМН України за спеціальністю «Соціальна медицина» методичні рекомендації використовуються в закладах охорони здоров'я Закарпатської області та дозволили удосконалити освітній процес здобувачів вищої освіти галузі знань 22 «Охорона здоров'я» з питань надання реабілітаційної допомоги дорослому населенню з наслідками травм і хворобами кістково-м'язової системи в 16 закладах вищої освіти України.

7. Ступінь обґрунтованості та достовірності положень, висновків і рекомендацій, сформульованих в дисертації

Ступінь обґрунтованості та достовірності сформульованих у дисертації положень, висновків і рекомендацій високий, достовірність яких підтверджується достатнім обсягом первинних джерел інформації на кожному етапі дослідження та відповідною статистичною обробкою даних. Це дозволило одержати релевантні результати високого ступеня вірогідності для досягнення основної мети та вирішення поставлених завдань дослідження.

У дисертаційній роботі безпосередньо та в різних комбінаціях використано методи наукового дослідження, які відповідають паспорту наукової спеціальності «Соціальна медицина»: системного підходу і аналізу; бібліосемантичний; соціологічний (анкетне опитування різних цільових груп); медико-статистичний; функціонально-структурного, концептуального та описового моделювання; графічний, експертних оцінок.

Матеріалами дослідження слугували 331 джерело наукової, нормативно-правової, довідкової, статистичної інформації; дані Центру медичної статистики МОЗ України (узагальнені форми № 20, усього 10 од., форми № 47, усього 10 од.), форми медичної статистичної звітності Закарпатської області (30 од.), нормативні документи Закарпатської обласної державної адміністрації (ОДА), Закарпатської обласної ради, органу управління охороною здоров'я Закарпатської ОДА (56 од.), дані соціологічних опитувань, одержаних із 108 од. анкет пацієнтів з травмами опорно-рухового апарату, 65 од. анкет лікарів-ортопедів-травматологів, 62 од. анкет фахівців з реабілітації, 232 од. анкет лікарів загальної практики – сімейних лікарів, 54 од. анкет оцінки онлайн-інструменту регіональної інформаційно-комунікаційної мережі, 176 од. анкет фахівців з реабілітації – учасників віртуальних професійних спільнот, 23 од. анкет пілотного та 20 од. анкет кінцевого варіантів експертної оцінки.

Статистична обробка результатів дослідження здійснювались з використанням пакету програм Microsoft Office 2019 (Microsoft Word, Microsoft Excel), інструментів Google Work Space (Forms, Sheets) та ліцензованої програми IBM SPSS Statistics Subscription Trial 27.0 (www.ibm.com).

8. Апробація результатів дисертації

Основні положення та результати дослідження доповідались та були обговорені на міжнародному рівні, зокрема на конференції з міжнародною участю, присвяченій 20-й річниці з дня заснування факультету здоров'я та фізичного виховання УжНУ «Сучасні підходи до формування професійних компетентностей фахівців фізичної терапії та ерготерапії» (Ужгород, 17–18 жовтня 2019 р.), міжнародній науково-практичній конференції «Public health in Ukraine – modern challenges and developing prospects» (Суми, 23–24 квітня 2020 р.), 5-ій міжнародній науково-практичній конференції «Science and Practice: Implementation to Modern Society» (Манчестер, 26–28 червня 2020 р.), науково-практичній конференції з міжнародною участю «Актуальні питання розвитку системи надання освітніх, соціальних, медичних, абілітаційних / реабілітаційних послуг особам з інвалідністю: матеріали учасників» (Ужгород, 23–25 вересня, 2020 р.), всеукраїнській науково-практичній конференції з міжнародною участю «Перспективи розвитку медичної та фізичної реабілітації» (Тернопіль, 17–18 вересня 2020 р.), XXII міжнародній науково-практичній конференції «Theoretical foundations for the implementation and adaption of scientific achievements in practice» (Хельсінкі, 22–23 червня 2020 р.), II науково-практичній конференції з міжнародною участю «Професійні компетентності фахівців фізичної терапії та ерготерапії: інноваційні підходи» (Ужгород, 21–22 жовтня 2021 р.), міжнародній конференції «New trends and unsolved issues in medicine» (Рига, Латвійська Республіка, 29–30 липня 2022 р.), всеукраїнській науково-практичній конференції з міжнародною участю «Медична реабілітація в Україні: сучасний стан та напрями розвитку, проблеми та перспективи» (Полтава, 8 вересня 2022 р.), четвертому науковому симпозиумі з міжнародною участю з громадського здоров'я «Громадське здоров'я в соціальному і освітньому просторі – виклики в умовах глобалізації суспільства

та перспективи розвитку» (Тернопіль, 21–23 вересня 2022 р.), науково-практичній конференції з міжнародною участю «Правові, організаційні та економічні засади програм реабілітації осіб з обмеженням життєдіяльності: матеріали» (Київ, 10 листопада 2022 р.).

На державному рівні результати представлені на 74-й підсумковій науковій конференції професорсько-викладацького складу УжНУ (Ужгород, 25 лютого 2020 р.), 75-й підсумковій науковій конференції професорсько-викладацького складу Ужгородського національного університету (Ужгород, 25 лютого 2021 р.), II міжвузівській науково-практичній конференції з міжнародною участю «Актуальні питання підготовки та наукової діяльності магістрів галузі знань «Охорона здоров'я» (Ужгород-Житомир, 24–25 листопада 2021 р.), II національному конгресі фізичної та реабілітаційної медицини «Фізична та реабілітаційна медицина в Україні: організація надання мультидисциплінарної реабілітаційної допомоги в закладах охорони здоров'я» (Київ, 15–16 грудня 2021 р.), 76-й підсумковій науковій конференції професорсько-викладацького складу ДВНЗ «Ужгородський національний університет» (Ужгород, 24 лютого 2022 р.).

9. Повнота викладення матеріалів дисертації в опублікованих працях та особистий внесок у них автора

Усі положення дисертаційної роботи повністю відображені в 44 опублікованих наукових працях, 24 з яких представляють основні наукові результати: 18 статей у вітчизняних наукових фахових виданнях, рекомендованих МОН України (одноосібних статей – 13), 4 статті в журналах, які віднесено до наукометричних баз (3 – Scopus; 1 – Web of Science), стаття в іноземному журналі, розділ монографії; 17 тез конференцій та 3 методичні рекомендації. Усі роботи підготовлені та написані автором особисто на матеріалах власних досліджень, у публікаціях в співавторстві – внесок здобувача провідний.

10. Список робіт, опублікованих за темою дисертації, та конкретний внесок здобувача

1. Brych V. V. Characteristics of traumatism of the population of Transcarpathian region. Current issues of health care and physical rehabilitation: collective monograph / G. O. Slabkiy et al. Lviv-Toruń: Liha-Pres, 2019. P. 44–61. DOI: 10.36059/978-966-397-155-1/44-61.

2. Брич В. В., Гудюк Н. А., Гуцол І. Я. Характеристика захворюваності та поширеності хвороб кістково-м'язової системи та сполучної тканини в Закарпатській області. *Економіка і право охорони здоров'я*. 2019. № 2 (10). С. 10–14. *Дисертантові належить ідея написання статті, збір даних, аналіз і обробка матеріалу, формування висновків та оформлення статті.*

3. Potokiy N. Y., Brych V. V. The state of sport injuries in Ukraine and the Transcarpathian region. *The unity of science : International scientific professional periodical journal* (December 2019-January 2020). Vienna, Austria: The European Association of pedagogues, psychologists and medics «Science», 2020. P. 131–133.

Дисертантові належить ідея написання статті, аналіз і обробка матеріалу та формування висновків.

4. Brych V. V., Slabkiy H. O., Vasylynets M. M., Dub M. M. Traumatism and some aspects of trauma care in Transcarpathian region as a part of public health. *Wiadomości lekarskie*. 2020. № 3. P. 931–936. DOI: 10.36740/WLek202005117.

Дисертантові належить ідея написання статті, збір даних, аналіз і обробка матеріалу, формування висновків, оформлення статті.

5. Брич В. В. Можливості реалізації медичної реабілітації в умовах реформування та нової системи фінансування закладів охорони здоров'я України. *Український медичний часопис*. 2020. № 3 (137), Т. 2. DOI: 10.32471/umj.1680-3051.137.180103.

6. Брич В. В., Грига М. М. Стан підготовки фахівців з фізичної терапії/реабілітації, які займаються практичною діяльністю, до забезпечення комплексної реабілітації населення. *Україна. Здоров'я нації*. 2019. № 4 (57). С. 46–51. DOI: 10.24144/2077-6594.4.2019.193546. *Дисертантові належить ідея написання статті, аналіз і обробка матеріалу, формування висновків, оформлення статті.*

7. Брич В. В. Аналіз ресурсного забезпечення та основні показники діяльності травматологічної служби Закарпатської області. *Вісник соціальної гігієни та організації охорони здоров'я України*. 2020. № 2 (84). С. 46–51. DOI: 10.11603/1681-2786.2020.2.11410.

8. Брич В. В., Ходаковська Н. Ю. Готовність фахівців із реабілітації до використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій для забезпечення безперервної реабілітаційної допомоги пацієнтам із травмами. *Український медичний часопис*. 2021. III-IV. № 2 (142). DOI: 10.32471/umj.1680-3051.142.204828. *Дисертантові належить ідея написання статті, збір даних, аналіз і обробка матеріалу, формування висновків, оформлення статті.*

9. Слабкий Г. О., Миронюк І. С., Брич В. В., Білак-Лук'янчук В. Й. Методологія впровадження системи громадського здоров'я на рівні об'єднаних територіальних громад. *Вісник соціальної гігієни та організації охорони здоров'я України*. 2020. № 3 (85). С. 62–66. DOI: 10.11603/1681-2786.2020.3.11624. *Дисертант брала участь в аналізі, обробці матеріалу та формуванні висновків.*

10. Брич В. В. Стан кадрового та освітнього забезпечення сфери реабілітаційної допомоги при ураженнях опорно-рухового апарату. *Україна. Здоров'я нації*. 2021. № 3 (65). С. 58–66. DOI: 10.24144/2077-6594.3.1.2021.240798.

11. Брич В. В. Зміцнення реабілітації як стратегії охорони здоров'я: погляд Всесвітньої організації охорони здоров'я. *Вісник соціальної гігієни та організації охорони здоров'я України*. 2021. № 4 (90). С. 31–37. DOI: 10.11603/1681-2786.2021.4.12853.

12. Brych V. V. State of Provision of Medical Rehabilitation to People with Disorders of the Musculoskeletal System at the Regional Level. *Acta Balneologica*. 2022. № 1 (167). P. 73–77. DOI: 10.36740/ABAL202201115.

13. Брич В. В. Хвороби кістково-м'язової системи та окремі аспекти ресурсного забезпечення ревматологічної складової системи охорони здоров'я в Закарпатській області. *Проблеми клінічної педіатрії*. 2022. № 1. С. 36–42. DOI: 10.24144/1998-6475.2022.55.36-42.

14. Брич В. В. Можливості організації профілактики наслідків травм та хвороб кістково-м'язової системи на рівні громади. *Україна. Здоров'я нації*. 2022. № 1. С. 60–65. DOI: 10.24144/2077-6594.1.1.2022.254640.

15. Брич В. В. Місце первинної медичної допомоги у забезпеченні медичною реабілітацією осіб з ураженнями опорно-рухового апарату: рекомендації Всесвітньої організації охорони здоров'я та ситуація в Україні. *Клінічна та профілактична медицина*. 2022. № 2 (20). С. 52–59. DOI: 10.31612/2616-4868.2(20).2022.06.

16. Брич В. В. Реабілітація пацієнтів з наслідками травм та хворобами кістково-м'язової системи в закладах первинної медико-санітарної допомоги (за даними соціологічного опитування). *Український медичний часопис*. 2022. № 3 (149). DOI: 10.32471/umj.1680-3051.149.229334.

17. Миронюк І. С., Слабкий Г. О., Брич В. В., Савчук О. В. До питання стану та актуальності викладання основ громадського здоров'я та організації охорони здоров'я магістрам спеціальності 227.1 «Фізична терапія». *Вісник соціальної гігієни та організації охорони здоров'я України*. 2022. № 1. С. 50–54. DOI: 10.11603/1681-2786.2022.1.13081. *Дисертант провела збір, аналіз і обробку матеріалу*.

18. Дуб М. М., Брич В. В. Змістове та методологічне наповнення підготовки магістрів громадського здоров'я з питань медичної та фізичної реабілітації. *Україна. Здоров'я нації*. 2022. № 2 (68). С. 93–98. DOI: 10.24144/2077-6594.2.1.2022.258919. *Дисертантові належить ідея написання статті, аналіз матеріалу та формування висновків*.

19. Brych V. V., Vasylynets M. M., Dub M. M. Some aspects of the potential adherence to rehabilitation of patients with musculoskeletal injuries. *Wiadomości lekarskie*. 2022. Vol. LXXV, No 8 (2). P. 1998–2002. DOI: 10.36740/WLek202208210. *Дисертантові належить ідея написання статті, аналіз і обробка матеріалу та формування висновків*.

20. Брич В. В. Первинна інвалідність внаслідок травм і хвороб кістково-м'язової системи як один з предикторів потреби надання реабілітаційних послуг населенню регіону. *Art of Medicine*. 2022. № 3 (23). С. 22–27. DOI: 10.21802/artm.2022.3.23.22.

21. Брич В. В. Обґрунтування функціонально-організаційної моделі забезпечення реабілітаційними послугами осіб з наслідками травм і хворобами кістково-м'язової системи в рамках первинної медико-санітарної допомоги. *Вісник проблем біології і медицини*. 2022. № 3 (166). С. 472–481. DOI: 10.29254/2077-4214-2022-3-166-472-481.

22. Брич В. В. Підходи до формування перспективної системи реабілітаційної допомоги особам з наслідками травм і хворобами кістково-м'язової системи на регіональному рівні. *Україна. Здоров'я нації*. 2022. № 3 (69). С. 34–41. DOI: 10.24144/2077-6594.3.1.2022.266026.

23. Brych V. V., Vasylynets M. M., Shmanko O. P., Bilak-Lukyanchuk V. Y. Participation of traumatologists in providing medical rehabilitation of patients with injuries at the regional level. *Georgian Medical News*. 2022. № 9 (330). P. 70–73. Дисертантові належить ідея написання статті, аналіз і обробка матеріалу та формування висновків.

24. Брич В. В., Дуб М. М. Структурне та кадрове забезпечення відновного лікування у закладах охорони здоров'я Закарпатської області як підгрунття реабілітаційного компоненту регіональної системи охорони здоров'я. *Науковий вісник Ужгородського університету, серія «Медицина»*. 2022. № 2 (66). С. 136–140. DOI: 10.32782/2415-8127.2022.66.26. Дисертантові належить ідея написання статті, аналіз і обробка матеріалу та формування висновків.

25. Брич В. В., Грушовська О. М. Доросле населення з інвалідністю як споживач медико-соціальних реабілітаційних послуг в Закарпатській області. *Сучасні підходи до формування професійних компетентностей фахівців фізичної терапії та ерготерапії*: матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю присвяченої 20-й річниці з дня заснування факультету здоров'я та фізичного виховання УжНУ (17–18 жовтня 2019 р., м. Ужгород). *Україна. Здоров'я нації*. 2019. № 2 (55). С. 155–156. Дисертант провела аналіз матеріалу, сформувала висновки.

26. Дуб М. М., Брич В. В., Грига М. М. Професійні компетентності фізичного терапевта та його асистента як елемент забезпечення реабілітації. *Сучасні підходи до формування професійних компетентностей фахівців фізичної терапії та ерготерапії*: матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю присвяченої 20-й річниці з дня заснування факультету здоров'я та фізичного виховання УжНУ (17–18 жовтня 2019 р., м. Ужгород). *Україна. Здоров'я нації*. 2019. № 2 (55). С. 167–168. Дисертант брала участь у підготовці публікації та формуванні висновків.

27. Брич В. В. Забезпечення організації відновного лікування травмованого дорослого населення з метою зниження втрати працездатності. Матеріали 74 підсумкової наукової конференції професорсько-викладацького складу УжНУ (м. Ужгород, 25 лютого 2020 р.). Ужгород: Факультет здоров'я та фізичного виховання ДВНЗ «УжНУ», 2020. С. 9–10.

28. Markovych V. P., Brych V. V., Myronyuk I. S., Slabkyu H. O. Чому Україні необхідно інвестувати в профілактику і реабілітацію/ Why Ukraine needs to invest in prevention and rehabilitation. *Public health in Ukraine – modern challenges and developing prospects: abstract book* (Sumy, 23–24 April 2020). *Wiadomości lekarskie*. 2020. № 3. P. 1069. Дисертант брала участь у підготовці публікації та формуванні висновків.

29. Brych V. V., Mishchan T. V. Compliance in the process of rehabilitation treatment of patients with musculoskeletal injuries. *Science and Practice: Implementation to Modern Society: proceedings of the 5th International Scientific and Practical Conference* (Manchester, 26–28 June, 2020). Manchester, Great Britain: Peal Press Ltd., 2020. P. 149–152. Дисертант провела аналіз матеріалу, сформувала висновки.

30. Брич В. В. Забезпечення осіб з інвалідністю внаслідок травм та хвороб кістково-м'язової системи реабілітаційними послугами в Закарпатській області: стан, проблеми, шляхи вирішення. *Актуальні питання розвитку системи надання освітніх, соціальних, медичних, абілітаційних/реабілітаційних послуг особам з інвалідністю: матеріали учасників науково-практичної конференції з міжнародною участю* (м. Ужгород, 23–25 вересня, 2020 р.). Україна. *Здоров'я нації*. 2020. № 3 (2). С. 165–167.

31. Брич В. В., Міщан Т. В. Можливості визначення прихильності до відновного лікування пацієнтів з травмами опорно-рухового апарату. *Перспективи розвитку медичної та фізичної реабілітації: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю* (м. Тернопіль, 17–18 вересня 2020р.). Тернопіль: ТНМУ, 2020. С. 20–21. *Дисертант провела аналіз матеріалу, сформувала висновки.*

32. Брич В.В., Ходаковська Н.Ю. Передумови забезпечення безперервним відновним лікуванням пацієнтів з травмами за допомогою інформаційно-комунікаційних каналів. *Theoretical foundations for the implementation and adaptation of scientific achievements in practice: Abstracts of XXII International Scientific and Practical Conference*. Helsinki, Finland. 2020. С. 128–131. *Дисертант провела аналіз матеріалу, сформувала висновки.*

33. Дуб М.М., Брич В.В. Медичне обслуговування з надання реабілітаційних послуг в системі охорони здоров'я Закарпатської області. Матеріали 75-ї підсумкової наукової конференції професорсько-викладацького складу Ужгородського національного університету (м. Ужгород, 25 лютого 2021 р.). Факультет здоров'я та фізичного виховання. 2021. С.87–89. *Дисертант брала участь у підготовці публікації та формуванні висновків.*

34. Брич В.В. Окремі аспекти кадрового забезпечення медичної реабілітації при ураженнях опорно-рухового апарату в Закарпатській області. *Професійні компетентності фахівців фізичної терапії та ерготерапії: інноваційні підходи: матеріали II науково-практичної конференції з міжнародною участю* (м. Ужгород, 21–22 жовтня 2021 р.). Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2021. С. 27–28.

35. Брич В. В. Підготовка магістрів спеціальності 229 "Громадське здоров'я" до роботи у сфері профілактики ускладнень травм та уражень опорно-рухового апарату. *Актуальні питання підготовки та наукової діяльності магістрів галузі знань «Охорона здоров'я»: матеріали II міжвузівської науково-практичної конференції з міжнародною участю* (Ужгород-Житомир, 24–25 листопада 2021 р.). Ужгород: ФОП Сабов А. М., 2021. С. 35–37.

36. Миронюк І. С., Брич В. В. Комплексне використання засобів дистанційного навчання при вивченні дисципліни «Громадське здоров'я з основами епідеміології» магістрами спеціальності 227.1. «Фізична терапія». *Актуальні питання підготовки та наукової діяльності магістрів галузі знань «Охорона здоров'я»: матеріали II міжвузівської науково-практичної конференції з міжнародною участю*. (Ужгород-Житомир, 24–25 листопада 2021

р.). Ужгород: ФОП Сабов А. М., 2021. С. 96–98. *Дисертант провела збір та аналіз матеріалу, брала участь у формуванні висновків.*

37. Брич В. В. Потенційна прихильність до медичного супроводу як предиктор ефективності медичної реабілітації осіб з травмами опорно-рухового апарату. *Фізична та реабілітаційна медицина в Україні: організація надання мультидисциплінарної реабілітаційної допомоги в закладах охорони здоров'я: збірник тез II національного конгресу фізичної та реабілітаційної медицини (15–16 грудня 2021 р., м. Київ).* 2021. С. 8.

38. Брич В. В., Дуб М. М. Технічні засоби у реабілітації осіб з наслідками травм та хворобами кістково-м'язової системи. Матеріали 76-ї підсумкової наукової конференції професорсько-викладацького складу ДВНЗ «Ужгородський національний університет». Факультет здоров'я та фізичного виховання. м. Ужгород; 2022. С. 50–52. *Дисертант провела аналіз матеріалу, сформувала висновки.*

39. Брич В. В. Основні складові зміцнення реабілітації осіб з наслідками травм та хронічними хворобами кістково-м'язової системи в умовах первинної медико-санітарної допомоги. *International scientific conference “New trends and unsolved issues in medicine” : conference proceedings (July 29–30, 2022. Riga, the Republic of Latvia).* Riga, Latvia : “Baltija Publishing”, 2022. С. 216–219.

40. Брич В. В. Інформаційно-комунікаційне забезпечення як елемент зміцнення реабілітаційного компоненту системи охорони здоров'я регіону. *Медична реабілітація в Україні: сучасний стан та напрями розвитку, проблеми та перспективи : матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (8 вересня 2022 року).* ПДМУ; Полтава, 2022. С. 13–15.

41. Брич В. В. Функціональні можливості інтеграції фахівців з громадського здоров'я в організацію надання реабілітаційної допомоги на рівні територіальних громад. *Громадське здоров'я в соціальному і освітньому просторі – виклики в умовах глобалізації суспільства та перспективи розвитку: матеріали Четвертого наук. симп. з міжнар. участю з громад. здоров'я (21–23 вересня 2022 р.).* Тернопіль: ТНМУ, 2022. С. 40–41.

42. Методичні рекомендації до проведення практичних занять з дисципліни «Громадське здоров'я з основами епідеміології» / укладачі : І. С. Миронюк, В. В. Брич; Ужгород, 2020. 60 с. *Дисертант здійснила збір даних, формування тестових завдань, написання проекту методичних рекомендацій.*

43. Організація реабілітаційної допомоги особам з наслідками травм і хворобами кістково-м'язової системи в сфері охорони здоров'я на регіональному рівні : методичні рекомендації / Укладач : В. В. Брич. Ужгород, 2022. 34 с.

44. Інформаційно-комунікаційне забезпечення реабілітаційної допомоги в сфері охорони здоров'я на регіональному рівні : методичні рекомендації / Укладачі : В. В. Брич, Н. О. Кабачій, В. Й. Білак-Лук'янчук, І. Я. Гуцол, М. М. Дуб. Ужгород, 2022. 25 с. *Дисертантові належить ідея написання науково-методичного видання, збір даних, написання проекту методичних рекомендацій.*

11. Особистий внесок дисертанта в одержання наукових результатів, що виносяться на захист

Дисертаційна робота є самостійним науковим дослідженням з основним внеском автора в отримання наукових даних. Дисертантом самостійно визначено мету та завдання дослідження, розроблено спеціальну програму, обрано методи дослідження, проведено пошук джерел наукової літератури та їх аналітичний огляд, здійснено збір, узагальнення та статистичний аналіз первинної інформації, розроблено анкети соціологічних досліджень серед пацієнтів з травмами опорно-рухового апарату, лікарів-ортопедів-травматологів, лікарів загальної практики-сімейних лікарів, фахівців з реабілітації, проведено соціологічні опитування та узагальнено отримані результати. Автор самостійно виконала статистичне опрацювання первинних даних за допомогою інструментів Google Work Space, ліцензованих програм Microsoft Office 2019 та IBM SPSS Statistics Subscription Trial 27.0, науково інтерпретувала результати, здійснила медико-соціальне обґрунтування та розробила модель системи реабілітаційної допомоги дорослому населенню з наслідками травм і хворобами кістково-м'язової системи на регіональному рівні, особисто сформуvala всі розділи та висновки, впровадила окремі результати дослідження в практичну діяльність.

12. Спеціальність, якій відповідає дисертація

Дисертаційна робота повністю відповідає паспорту спеціальності 14.02.03 «Соціальна медицина».

13. Відомості щодо проведення біоетичної експертизи дисертації

Комісія з питань етики НУОЗ України імені П. Л. Шупика розглянула матеріали дослідження Брич Валерії Володимирівни на тему «Медико-соціальне обґрунтування системи реабілітаційної допомоги дорослому населенню з наслідками травм і хворобами кістково-м'язової системи на регіональному рівні». Експерти Комісії з питань етики НУОЗ України імені П. Л. Шупика прийняли рішення схвалити проведене дане медико-соціальне дослідження, що відповідає міжнародним нормативним актам, сучасним етичним нормам та принципам проведення наукових досліджень та законам України: «Основам законодавства України про охорону здоров'я» (1993), «Про лікарські засоби» (1996), «Про захист тварин від жорстокого поводження» (2006), «Про захист персональних даних» (2010), «Про вищу освіту» (2017), «Про затвердження порядку проведення науковими установами дослідів, експериментів на тваринах» № 244 від 1.03.2012, а також наказу МОЗ України «Про затвердження Порядку проведення клінічних випробувань лікарських засобів та експертизи матеріалів клінічних випробувань і Типового положення про комісії з питань етики» № 690, від 23.09.2009 р. (зі змінами № 523, 12.07.2012; № 304, 06.05.2014; № 966, 18.12.2014; № 639, 01.10.2015), наказу МОЗ України «Про затвердження Порядку проведення клінічних випробувань лікарських засобів та експертизи матеріалів клінічних випробувань» (у редакції наказу МОЗ України, № 523, від 12.07.2012) (протокол засідання Комісії з

питань етики НУОЗ України імені П. Л. Шупика № 1 від 09.01.2023 р., голова Комісії з питань етики НУОЗ України імені П. Л. Шупика, д.філос.н. професор Пустовіт С.В.).

14. Оцінка мови та стилю дисертації

За змістом та оформленням дисертаційна робота не викликає принципових зауважень, наявні поодинокі технічні та стилістичні помилки, окремі невдалі формулювання.

15. Відповідність дисертації вимогам, які пред'являються до наукового ступеня доктора наук

Дисертаційна робота Брич Валерії Володимирівни на тему «Медико-соціальне обґрунтування системи реабілітаційної допомоги дорослому населенню з наслідками травм і хворобами кістково-м'язової системи на регіональному рівні» на здобуття наукового ступеня доктора медичних наук в галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медицина» (наукова спеціальність 14.02.03 «Соціальна медицина») є кваліфікаційною науковою працею, яка містить наукові положення та нові науково обґрунтовані результати, одержані здобувачем особисто, що в сукупності вирішують актуальну для вітчизняної системи охорони здоров'я науково-практичну проблему щодо організації системи реабілітаційної допомоги дорослому населенню з наслідками травм і хворобами кістково-м'язової системи шляхом медико-соціального обґрунтування та розробки функціонально-організаційної моделі на регіональному рівні з урахуванням процесів реформування національної системи охорони здоров'я.

Дисертаційне дослідження Брич В. В. має практичну й теоретичну цінність, містить обґрунтовані висновки на основі одержаних здобувачем достовірних результатів, що підтверджується документами. Основні наукові результати дослідження висвітлені в наукових публікаціях відповідно до вимог, визначених МОН України.

Дисертація Брич Валерії Володимирівни на тему «Медико-соціальне обґрунтування системи реабілітаційної допомоги дорослому населенню з наслідками травм і хворобами кістково-м'язової системи на регіональному рівні» на здобуття наукового ступеня доктора медичних наук в галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медицина» (наукова спеціальність 14.02.03 «Соціальна медицина») повністю відповідає паспорту наукової спеціальності 14.02.03 «Соціальна медицина», принципам академічної доброчесності та етичним нормам і принципам проведення наукових досліджень, вимогам пп. 7-9 Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук, затвердженого постановою КМУ 17 листопада 2021 р. № 1197, та вимогам до оформлення дисертації, затвердженими наказом МОН України від 12.01.2017 № 40, та може бути представлена до розгляду в спеціалізованій вченій раді відповідного профілю.

ПОСТАНОВИЛИ:

Рекомендувати дисертацію Брич Валерії Володимирівни на тему «Медико-соціальне обґрунтування системи реабілітаційної допомоги дорослому населенню з наслідками травм і хворобами кістково-м'язової системи на регіональному рівні» до офіційного захисту на здобуття наукового ступеня доктора медичних наук за спеціальністю 14.02.03 – «Соціальна медицина» у спеціалізованій вченій раді відповідного профілю.

Результати голосування:

«За» - 8,

«Проти» - немає,

«Утримались» - немає.

Прийнято одногосно.

Голова

д. мед. н. професор

Михайло ГОЛУБЧИКОВ

Секретар

д.мед.н. професор

Вікторія ГОРАЧУК